

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.32.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7553 Pani Posłanki Marty Stożek w sprawie wpływu diet wypłacanych członkom obwodowych komisji wyborczych na ocenę prawa do świadczeń społecznych, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zasady i tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572). Zgodnie z art. 8 ust. 3 tego aktu, za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub, w przypadku utraty dochodu, z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
- kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Należy podkreślić, że ustawodawca jednoznacznie zdefiniował w ustawie o pomocy społecznej pojęcie dochodu. Przywołany artykuł zawiera zasadę uwzględniania wszystkich dochodów, bez względu na ich pochodzenie, wprowadzając tylko nieliczne wyjątki. Katalog obciążeń pomniejszających dochód, jak i katalog przychodów odliczanych od dochodu, określony w art. 8 ust. 3 i 4 oraz 4a ustawy o pomocy społecznej, jest zamknięty. Co za tym idzie, każdy rodzaj dochodu niewymieniony wprost w ww. regulacjach należy wliczyć do dochodu osoby/rodziny pobierającej lub ubiegającej się o świadczenie z pomocy społecznej.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że dieta wypłacana członkowi obwodowej komisji wyborczej nie została wyłączona z dochodu i z tego względu jest uwzględniana w dochodzie osoby pobierającej lub ubiegającej się o świadczenie z pomocy społecznej, a zatem jej uwzględnienie przy wyliczaniu dochodu należy uznać za prawidłowe.

Przyznanie prawa do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej uzależnione jest od spełnienia kryteriów dochodowych. Kwoty kryteriów dochodowych w pomocy społecznej podlegają okresowej weryfikacji. Od 1 stycznia 2025 r. kryteria dochodowe w pomocy społecznej wynoszą dla osoby samotnie gospodarującej 1010 zł, a dla osoby w rodzinie 823 zł. Nadmienić należy, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom i rodzinom, których dochody przekraczają ustawowe kryteria, można przyznać pomoc finansową w formie bezwrotnego specjalnego zasiłku celowego lub pod postacią innych świadczeń na zasadach zwrotnych.

Świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej

przedstawiciela ustawowego. Mogą być również przyznane z urzędu. W każdym przypadku o tym, czy dana osoba lub rodzina kwalifikuje się do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej, a także o ich ewentualnym zakresie i formie, decyduje kierownik ośrodka pomocy społecznej po zbadaniu sytuacji przez pracownika socjalnego w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego, który przeprowadza się w miejscu ich zamieszkania lub pobytu. Przyznanie świadczeń następuje w formie decyzji administracyjnej. Od decyzji dyrektora OPS przysługuje prawo wniesienia odwołania do samorządowego kolegium odwoławczego w ciągu 14 dni od daty doręczenia decyzji, zgodnie z pouczeniem w niej zawartym.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma uprawnień pozwalających na dokonanie oceny działań podejmowanych przez ośrodki pomocy społecznej w indywidualnych sprawach.

W obowiązującym systemie prawnym, spośród świadczeń adresowanych do rodzin z dziećmi, świadczeniami, których przyznanie zależy od spełnienia kryterium dochodowego są: świadczenia rodzinne (zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, specjalny zasiłek opiekuńczy przyznawany na zasadzie praw nabytych) oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Przy ustalaniu dochodu warunkującego prawo do świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego należy odnieść się do obowiązującej od ponad 20 lat definicji dochodu, zawierającej wyliczenie jego określonych składników, wymienionych w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323, z późn. zm.). W myśl tego zapisu, dochód, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób, oznacza:

- przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
- enumeratywnie wymienione w art. 3 pkt 1 lit. c dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, m.in. kwoty diet wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich. Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 226, z późn. zm.), wolne od podatku dochodowego są diety oraz kwoty stanowiące zwrot kosztów, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich, do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 3000 zł.

Należy wskazać, że prawo do ww. świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się odpowiednio na roczny okres zasiłkowy/świadczeniowy, na podstawie dochodu osiągniętego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na który ustalane jest prawo do tych świadczeń, z uwzględnieniem zmian w sytuacji dochodowej rodziny, jeśli zmiany te dotyczą utraty lub uzyskania dochodu. Katalog okoliczności, których zaistnienie powoduje utratę bądź uzyskanie dochodu określa odpowiednio pkt 23 i 24 art. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Katalog ten ma charakter zamknięty.

Analogiczne, uregulowania w zakresie utraty i uzyskania dochodu (określone w art. 2 pkt 17

i 18 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) stosuje się również przy ustalaniu prawa do uzależnionych od kryterium dochodowego świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W świetle przywołanych przepisów do dochodu rodziny osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, których przyznanie zależne jest od spełnienia kryterium dochodowego, wliczane są dochody wymienionych w art. 3 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, osiągnięte przez członków rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy/świadczeniowy (czyli m.in. kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich).

Ustalenie, czy dane środki pieniężne – w indywidualnej sprawie dotyczącej prawa do świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego – są dochodem w rozumieniu przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz czy okoliczności ich uzyskania bądź utraty mogą być uznane za odpowiadające utracie/uzyskaniu dochodu, należy do organu właściwego, tj. wójta (burmistrza, prezydenta miasta) albo upoważnionego kierownika/pracownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/